

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des. 2010
Ark nr. : 1 av 19

Oppg 1 a)

Mennesket har til all tid sett det som hensiktsmessig om å gå sammen om å danne samfunn ~~og~~ for å ivareta felles interesser. Thomas Hobbes beskriver at menneskene for denne samlingen er preget av en naturtilstand hvor uro ~~og~~ er ~~for~~ førende for hvordan forholdet er mellom mennesket. Man blir derfor avhengig av makt for å kunne danne et samfunn, og også makt til en gruppe som styres i folkets vilje. Hvordan dette samfunnet skal være er avhengig av hvilke tanker man har om mennesket og hvilken stat man ønsker.

Norges Grunnlov fra 1814 ble vedtatt på Eidsvoll, og beskriver akkurat dette om hvordan staten skal være. De ledende tankene i Grunnloven tar utgangspunkt i Rousseaus tanker om vår rett til å bestemme over oss selv. Vår ^{viljen} konstitusjon ~~bygger~~ bygger derfor på prinsipper om allmenn ~~viljen~~ og folkets suverenitet. Når Grunnloven ble vedtatt av embetsmennene på Eidsvoll var Norge fortsatt i union med Sverige. Årsaken til at vi fikk i dette unionssamarbeidet ~~ikke~~ ha vår egen konstitusjon, ~~var~~ var at de to (Sveriges og Norges) ~~bygde~~ bygde i stor grad på de samme tankene. Dette var tanker som kom fra den Europeiske samtiden. Videre tok også Eidsvollmennene inn i vår Grunnlov tankene om at for å sikre folkets suverenitet, burde makten spres. Den burde ikke holdes i en hånd eller ett sete. Montesquies maktfordelingsprinsipp beskriver en tredeling av makten, hvor de ulike institusjonene har en kontrollfunksjon ovenfor hverandre for igjen å sikre folkets suverenitet. ~~Gr~~ Grunnloven beskriver den utøvende makt, den lovgivende makt og den dømmende makt. Den er en av de eldste nåværende konstitusjoner i verden.

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des. 2010
Ark nr. : 2 av 19

Den utøvende og den lovgivende makt inngår i den parlamentariske styringsgjede. Den lovgivende makt er domstolene med Høyesterett i spissen. ~~Dette~~ Dette organet er politisk uavhengig og er underlagt justisdepartementets administrasjon. Denne instansen som maktfordelingsprinsippet beskriver er ikke en del av den parlamentariske styringsgjede.

Før vi fikk vår grunnlov i 1814 ~~styrte~~ styrte embetsmennene i Kongens navn. De styrte så lenge kongen ønsket det. Etter grunnloven 1814 og innføringen av parlamentarismen i 1884 styrte de i folkets. Men her er det viktig å nevne at embetsmennene som satt med beslutningsmyndighet på ingen måte representerte et tversnitt av befolkningen. Denne retten ble først og fremst knyttet opp med kompetans og eiendom. ~~styrte~~

Vår grunnlov beskriver hvordan man gjennom valgordning skal sikre ~~styrte~~ folkets interesser. Vårt system er bygd på et indirekte demokrati. Det vil si at vi stemmer på den gruppen valgmann som vi mener passer best overens med de interesser og verdier vi har. Med en slik ordning er det viktig med et valgsystem som på best mulig måte kan representere folket. Gjennom valgordningen ~~styrte~~ legitimerer vi at en gruppe styrer på vegne av folket. At de styrer etter de regler og lover som finnes i samfunnet. Ved at staten har monopol på statsmakt, girer det at vi i utgangspunktet skal være beskyttet fra overgrep mot andre. Men her kunne man diskutert hvordan private virksomheter osv tilstedelighet opererer i grensen, og gjerne vil tilegne seg selv mere makt og myndighet. Men jeg vil ikke ~~komme~~ gå mer inn på dette.

Vi har i Norge hatt tre typer valgordninger. Fra 1814-

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 3 av 19

~~Vi hadde~~ hadde vi en ordning med indirekte flertallsvalg. ~~Vi hadde~~ Sa hadde vi en periode med flertallsvalg i ~~en~~ enmannskretser, før vi fra 1919 og fram til i dag har hatt forholdsvalg i flermannskretser. Det vil si at valgdistriktene er organisert ut ifra fylkene. Hvert fylke er ~~er~~ tildelt et vist antall mandater etter størrelse. Som igjen utdeles partiene etter stemmestemtal. Vi har i dag 19 valgdistrikt. I tillegg kan det nevnes at vi fra 1887 har hatt et eget sameting.

Det er flere regler som er med på å avgjøre utsluttet for et valg. I tillegg til fordeling av mandater har vi også utjevningsmandat, cddetall som delstatall og 4/5-spærregrense for representasjonen av de små partiene. Gjennom valgordningen som er folkets formelle kanal inn i den parlamentariske kanal, kan man stemme i ~~Storingsvalg~~ ^{blant annet} Stortingsvalg og kommunvalg. (dette har også vært 2 store ~~og~~ folkeavstemninger angående vårt forhold til EU). Her vil jeg påpeke at også gjennom andre kanaler er muligheter for at befolkningen kan få sin stemme hørt. Men disse formene er ikke i like stor grad regulert i Grunnloven.

Gjennom valgordningen er alle som oppfyller kravene til å stemme gitt en mulighet til å påvirke politikken. Her kan det være verdt og nevne at ikke alle hadde like god tilgang til valgkanalen tidligere som nå. Som nevnt var beslutningsmyndighet og stemmerett knyttet opp mot kompetanse og eiendom. Kvenner ble ~~ikke~~ gitt en formell stemmerett før i 1913. Enda senere ble stemmealderen senket til 18 år.

De politiske partiene er bindeledet mellom folket

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 4 av 19

og den parlamentariske kanal. Partiene ~~er~~ har derfor et stort ansvar med å skaffe skikkelige kandidater ~~til~~ gjennom en nominasjonsprosess. Partiene utformer mål og ~~er~~ et partiprogram som de velges inn på Stortinget på.

~~Etter~~ I Stortingsperioden 2009-2013 er 7 ulike partier representert på Stortinget. ~~Etter~~ Etter et valg blir som nevnt mandater fordelt etter stemmeantall og distrikter. Det er 169 representanter som sitter i dag på Stortinget. Når disse ~~representantene~~ representantene kommer til Stortinget samles de i de ulike partigruppene. ~~Alle~~ Alle representantene fra det samme partiet samles i en partigruppe. Her utformes mange avstandspunktene som partigruppen skal stå utad om. Arbeidet blir ledet av en parlamentarisk leder som velges fra gruppen. Hans ansvar blir å samordne gruppens synspunkter, arbeid osv. Han blir også den som representerer gruppen i møte med resten av Stortinget, regjeringen og forvaltningen. I tillegg har partigruppene egne sekretærer på Stortinget som holder gruppen oppdatert på hva som skjer i de andre stortingsgruppene, og den generelle virksomheten på tinget. De er i tillegg i kontakt med forvaltningen og sørger for at informasjon kommer inn og ut av gruppen. I partigruppene blir også posisjonene, komitevervene osv. fordelt.

I tillegg til partigruppene blir også stortingsrepresentantene fordelt inn i de faste komiteene på Stortinget. Hver av de 169 representantene sitter i minst 1 komite. Det er i disse komiteene at mesteparten av arbeidet blir gjort i løpet av dag. Her ~~er~~ forbereder man saker til

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2016
Ark nr. : 5 av 19

Stortinget, er bindelidd mellom Storting og forvaltning, og man finner saksekspertar her. I tillegg arbeides det med vedtak og forslag som kommer fra regjeringen. Hver ~~representant~~ representant får altså et saksområde som man setter seg godt inn i. Oppdelingen av antall komiteer og saksområde kan variere, ~~og~~ men inndeling gjenspeiler generelt inndelingen vi ser i samfunnet i dag med ulike fagområder og segment. Antallet og utformingen ~~av~~ komiteene kan sies å i stor grad gjenspeile den inndelingen vi finner i regjeringens departement.

Når Stortinget konstitueres seg hvert år blir ~~det~~ også et antall fra representantene inndelt i Presidentskapet. Presidentskapet består av 1 president og 5 vise presidenter. I tillegg er Stortingets direktør sekretær for presidentskapet. Presidenten innehar det høyeste offentlige verv i Norge etter kongen. Presidentskapets oppgave er å holde forretningsordenen til Stortinget. De skal organisere materne og forberede materne som skal foregå. De holder fets. styr på tid, skikk og bruk under ~~og~~ spærretimen på onsdager. Presidentskapet representerer også Stortinget utad. Det er forventet en nøytral rolle fra presidentskapet i og med at de forvalter Stortingets forretningsorden.

~~De fleste~~ sakene ~~er~~ i Stortinget blir vedtatt i plenum. Det betyr ikke at alle stortingrepresentantene trenger å være tilstede. Her har partiinnpiskerne en viktig oppgave for å sørge for at nok av sine egne er tilstede ved å "bytte" fravær.

Tidligere ble også stortingrepresentantene for en

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des
Ark nr. : 6 av 19

periode inndelt i Odelsring og Lagring. 1/4 til Lagring og resten til Odelsring. Denne formaliteten hadde i utgangspunktet kun en betydning om saker som gjaldt lover og rikstett. Denne ordningen ble avvirket 1. det 2009.

Stortingets oppgaver går først og fremst ut på å bevilge penger, jobbe med Lovvedtak (vedta ~~lov~~) og kontrollere regjeringen. Mye av det arbeidet som blir gjort i Stortinget kommer fra Regjeringen. ^{som initiativ} Stortinget er samlet i 7-8 mnd i året, fordelt på 2 sesjoner. Mye av høsten går med til budsjettarbeid. Både statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet tar mye tid. Dette arbeidet er viktig for å planlegge inntekter og utgifter for den offentlige sektor. Hvem får hva er alltid en drakamp mellom kryssende interesser. I tillegg bruker Stortinget mye tid på vedtak av lover. Hvert år blir om lag 100 lover vedtatt/behandlet i Stortinget. Her er arbeidet som skjer i komiteene viktig. ~~Man er resultatet av søk~~ ~~avgjørelse for det~~ Man ~~er~~ finner mange kryssende forrentninger og hensyn i komiteene på grunn av at man må samarbeide på tvers av partipolitisk profil, ^{med} andre organisasjoner, egne organisasjoner osv. Men på grunn av at komiteer er lukket er dette konsensusskapende. Enighet fremmes på kryss av partisynt. Ofte har åpne møter en tendens til å bli konfliktskapende. Da handler det i stor grad om å markere seg, og det går prestisje i argumentene. En stor del av oppgavene til Storingsrepresentantene er ~~partipolitisk~~ deltakelsen i alle mulige råd og utvalg. ~~Stortinget forberedes en stor møtet i grunnloven~~
Stortinget foreskrives en betydelig makt i grunnloven, men

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 7 av 19

denne kan ikke sees på isolert. ~~Utenfor~~ Den må også sees opp mot den ~~parlamentariske~~ korporative kanal som er et alternativ til den folkevalgte kanal.

Med parlamentarismen ¹⁸⁸⁴ ble Stortingets posisjon ytterligere forsterket. ~~Den~~ Parlamentarismen var i mange år innarbeidet som sedvane, og ble ikke innlemmet i vårt lovverk før i 2007. Etter 1884 må Regjeringen ~~ha~~ støtte fra et flertall i Stortinget. Vi har i Norge en negativ parlamentarisme. Det vil si at regjeringen sitter så lenge den har tillit i Stortinget. Hvis den parlamentariske lederen imidlertid ikke ser at det er noen ^{parlamentarisk} grunnlag for regjeringen å bli sittende lenger, kan den bli ødødt til å gå av. Den kan også få et mistillitsvotum mot seg, stille Kabinettspørsmål (~~ved~~ det fremmes et vedtak ^{hvor} regjeringer går av hvis dette forslaget ikke får gjennomslag). I tillegg kan samarbeidsforholdene i regjeringen bli uholdbare. Noe som ikke er utenkelig med de mange flerpartiregjeringene som vi finner i dag. Regjeringen kan også gå av hvis de har vært gjennom et valgvederlag. Regjeringen sitter også tryggere hvis det ikke finnes noe reelt alternativ i ~~den~~ opposisjonen.

Stortinget har i de siste årene dakt sin kontroll med regjeringen. Og det er flere måter dette skjer på. Stortinget har innsynsrett i Statorådprotokollene. Det er Kontroll- og konstitusjonskomiteen som står for denne gjennomgangen. I Regjeringen Støttenberg II 2009-2013, er Anders Anundsen (FRP) som er leder av denne komiteen. Stortinget benytter seg i større grad av innsynsretten den er gitt gjennom offentlighetsloven, hvor den kontrollerer forvaltningen og regjeringen.

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 7 des. 2010
Ark nr. : 3 av 19

Med siviltombudsmanden er mannen i gata gitt et klageorgan som kontrollerer forvaltningen. Denne instansen rapporterer til Stortinget som hilysnsmann hvis forvaltningen på noen måte skulle utøve urett i forhold til brukerne av deres tjenester. Her er fokus på rettstatsprinsipper, at man får det man har krav på osv.

På nittitallet ~~er~~ fikk også Stortinget akt kontroll med regjering (og forvaltning som statsrådene må stå for), gjennom ordningen med åpne spørretimer. Her må 3-4 statsråder møte i Stortinget hver onsdag kl 11⁰⁰ for å svare for ~~regj~~ sitt arbeid i sitt departement. Ved at man har fått umeldte spørsmål inn i dette spørresystemet har det åpnet mulighetene for spontanitet og overraskelser.

I 1995 ~~er~~ stadfestet Stortinget at det skulle ~~er~~ kunne være åpne høringer rundt ulike tema ved behov. Dette har også gjort at regjeringen må ut på maten og ~~er~~ gjøre rede for sitt arbeid.

Kanskje den viktigste kontrollen med regjeringen blir gjort gjennom medias søkelys. Her kommer informasjon fram som Stortinget ikke kunne hatt mulighet til å skaffe selv. Media fungerer som kontrollør og vaktbittje og skaffer ~~regj~~ Stortinget gjennom ~~er~~ mange ekstra tynge og er en ekstra kontroll med regjeringen.

Både interesseorganisasjoner, politikkere, private og andre aktere kan bruke dette som talerør og for å rette fokus på de folkevalgte arbeid. Her er det enorme mengder med sakv som kan nevnes hvor media og interesseorganisasjoner setter fokus på ~~er~~ forvaltning og politikk. ~~Et eksempel~~ f.eks.

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 9 av 19

monstermastene i Hardanger, Gerd Liv Valla Saben og ikke minst det nye sakelyst som settes på politikkene gjennom Wikileaks og dens spredning av offentlige dokumenter. Vi snakker nå i Norge om den redigerte offentlighet, hvor politikkene i stor grad må tilpasse seg mediene, fordi mye makt utspilles gjennom mediene. Vi ser også tydelig at dette kan munne ut i varhane politikk hvor politikkene tydelig lar seg presse av media og gjør knefall for media i ulike saker. Som da senere kan vise seg å være lite gjennomtenkt og med liten beredskap for.

Vi har i dag 5 ulike former regjeringsdannelse: Mindretallsregjering, flertallsregjering, samlingsregjering, mindretallskoalisjon og flertallskoalisjon. De første partiene, Høyre og Venstre, så dagens lys i kjellervannet av innføringen av parlamentarismen. Arbeiderpartiet ble stiftet i 1887, men hadde ikke sin første ~~representant~~ stortingsrepresentant før i 1903. Arbeiderpartiet har i hele etterkrigstiden vært det dominerende parti. Vi kan lese i langtidsprogrammet at fokuset etter 1945 var økonomien og sysselsettingen i landet. Man ønsket å styrke økonomien og få landet på føte igjen. I de siste årene har vært preget av ikke klare flertall, men samarbeid mellom flere partier. Regjeringen består av statsrådene som kollegium og er det Grunnloven omtaler som den utøvende makt. Hver statsråd er leder for et departement som har hver sine arbeidsområder. Vi har i dag 19 statsråder. Statsministerens kontor ledes av statsministeren og er ikke ~~til~~ tildelt et ansvarsfelt slik de andre. Det er

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 10 av 19

i alt 17 departementer. ~~Det~~ Fra unionsoppløsningen med Sverige 1905 fikk vi Utenniskdepartementet. Dette departementet består i dag av 2 statsråder. Utenniskminister Jonas Gahr Støre, og utviklings- og bistandsminister Erik Schheim. Innholdingen og strukturen i departementene gjenspeiler ~~og~~ sektorer og strukturen i felles arbeidslivet.

Regjeringen er det ~~er~~ organet som har initiativrett i forhold til Stortinget og de sender ulike dokumenter som blir utarbeidet i forvaltningen og den politiske administrasjon til Stortinget som er den lovgivende makt.

Moten Regjeringen henvender seg til Stortinget på et igjennom ulike dokumenter. NOU'er, norske offentlige utredninger er ofte saker som har vært på ~~utredning~~ utredning i diverse utvalg, og er ikke nødvendigvis regjeringens tanker. Stortingsmeldingene er derimot Regjeringens tanker om en bestemt sak. I tillegg finner vi i systemet proposisjoner ved løyverslag og innstillinger som kommer fra arbeidet i komiteene på Stortinget.

I den siste makt utredningen ~~var~~ lagt fram av Bondvikregjeringen II at Stortingets rolle er svekket. Alikavel er det en diskusjon opppe som handler at Stortinget har for mye makt i forhold til Regjeringen. Man snakker nå om Stortingprosjereri. Et av ansvarsområdene som det er uklart rundt er forholdet sentraladm-inistrasjon og regjering og Storting. Ifølge Grunnloven paragraf 12 er regjeringen gitt en enerett når det kommer til opprettelse av departement og forholdet mellom disse. Men Regjeringen vil på mange måter

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des. 2010
Ark nr. : 11 av 19

hensyn til Stortinget når den vedtar politikk. Man ønsker jo et godt forhold til de som avgjør sjebren til saken. Stortinget kan komme med henstilling til hvordan oppbygningen skal være. I tillegg vil mye kunne styres gjennom bevilgninger som stortinget er ansvarlig for. Når det gjelder underliggende organer som direktorater og tilsyn vil stortinget stå relativt fritt. Det er på mange måter viktig med ryddig forhold mellom Storting og regjering. Maktfordelingsprinsippet beskriver en ordening hvor makten er fordelt. Dette er i realiteten et "tomt" prinsipp hvis makten i realiteten ikke er fordelt. Thorbjørn Jagland har tidligere uttalt sin misnøye med forholdet mellom Storting og regjering. Han holder at det uansett er Stortinget som bestemmer. Ved at Stortinget i stor grad kan øke sitt kontroll gjennom ulike ordninger og organer må dette kunne sies å stemme. Hva gjør så dette med det demokrati vi har idag. Maktutredningen viser at både den parlamentariske styningskjede er brutt og at Stortinget forvitrer. Og vi må også huske på at Regjeringens makt også må lide når makten ~~utøves~~ i realiteten utøves i stor grad i den korporative kanal. Hvis man definerer makt som evnen til å skape endring må også forvaltningen betraktes som en makt instans. Dette vil jeg komme tilbake til i oppg B.

Ved at valgordningene ikke lenger representerer folkets verdier, og representantene på ingen måte representerer et tversnitt av befolkningen, må dette kunne sies å være negativt for vårt indirekte demokrati.

Når vi går tilbake for å se på forholdet mellom

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 9. des 2010
Ark nr. : 12 av 19

Storting og regjering ser vi ~~problemet~~ at balansegangen mellom de ~~to~~ to instansene ikke er så klare. Stortinget ~~har i større grad~~ fatter vedtak og er i stor grad bestemmende for ~~de~~ utfallet av politikken. Ved at de gis mulighet til å sitte i uttalige komiteer og utvalg visker vi litt etter litt bort skillet mellom utøvende og lovgivende organ. En av de viktigste hensynene til at regjeringen bør i større grad få ~~en~~ handlingsrom er at det er vanskeligere å føre en god ~~og~~ og langsiktig politikk med stadige inngripen og kontroll. Med tanke på effektivitet bør regjeringen gis handlingsrom. Mye tid og krefter går statsrådene bort til redogjørelse for sin politikk. Og dette er for all del en viktig kontroll i et demokratiske system. Men når denne kontrollen gir seg i kast med detaljstyring, vil dette kunne forringe kvaliteten på regjeringens politikk og det presset på statsrådene. Som alle redde er i en presset situasjon med media, opposisjon, ulike organisasjoner og fagekspertisen i ~~og~~ sitt eget departement.

Regjeringen skal sette politikken ut i livet. Ved siden av det betydelige arbeidet som foregår i departementene er også regjeringen samlet i kongen i statsråd fredager kl 10. Dagene før har sakene som skal behandles vært opp i forberedende statsråd og regjeringskonferansen. Ved viktige saker er også storting og parti-gruppene informert.

Avsluttende kan man si at regjeringens rolle i forhold til storting vil være avhengig av den parlamentariske situasjonen. I tillegg til at ~~de~~ regjeringen har mistet mye

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 13 av 19

av sin makt til Stortinget, må man også se på andre forhold som like viktige ~~og~~ som årsak til folkestyrets forvitring. Maktutredningen viser at mye beslutningsmyndighet er lagt til det overnasjonale nivå og internasjonale organer. Men med tanke på grunn tankene om demokrati, folkets vilje ~~og~~ og den parlamentariske kanal er et ryddig forhold mellom Storting og regjering avgjørende. Skal kvaliteten på det være politiske produksjonen og effektiviteten ~~av~~ av det arbeidet som utføres være tilfredsstillende, må forholdet være ryddig

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 7 des 2010
Ark nr. : 14 av 19

Oppg 1 b).

Forvaltningen i Norge er administrasjonen som jobber for å sette ut i livet det politikerne har bestemt.

Sentraladministrasjonen er ~~den~~ den administrasjonen som har hele Norge som sitt virkefelt. Forvaltningen finnes på alle nivå. Lokale, regionale og nasjonale nivå. I tillegg har vi etter hvert egne organ som regulerer vårt forhold til internasjonale organer.

Statsråden er ansvarlig for et departement som igjen er ansvarlig for aktiviteten i de underliggende organene.

Departementstrukturen kjennetegnes av et hierarkisk system med vertikale tjenesteveier. I departementene sitter som sagt en statsråd som sammen med sekretærer og politiske rådgivere ~~er ansvarlig for~~ utgjør den politiske ledelsen. Sekretærene ~~tilhører~~ inngår i hierarkiet og er nestkommanderende. Antall sekretærer og rådgivere vil variere ut ifra departementets størrelse.

Departementsråden er ledet for administrasjonen.

Man har flere stillinger i embetsverket som er knyttet opp mot den administrative ledelse. Undirdirektør, avdelingssjef, seksjonssjef osv. ~~Det som kjennetegner~~ I embetsverket finner vi et godt embetsvern. Det vil si at disse sitter i uoppsigelige stillinger og er hilsatt av Kongens statsråd. De kan kunnsies opp ved døm. Sist dette skjedde var i AMU Treholt saken. Bakgrunnen for dette embetsvernet er at man ønsker å sikre kompetanse og faglig kvalitet i departementene.

Vi fikk i Norge vår sentraladministrasjon i 1814. Siden den gang har den vært gjenstand for diskusjon og

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 15 av 19

ombygging. I Langtidsprogrammet ser vi at interessen for sentraladministrasjonen på 50- og 60-tallet blir større. Man ser nå på hvordan ~~disse~~ administrasjonen fungerer og man ser også at vekten i departementene ~~har~~ blitt stor. På grunn av koordineringsproblemer og en for stor adm. skiller derfor en del oppgaver og områder ut i mindre enheter. Alle tilsyn, verk, direktorat er et direktorat. ~~En~~ En av de største er statistisk sentralbyrå og skattedirektoratet. Gjennom 60-tallet ser man tydelig denne desentraliseringen av ansvar. ~~Årsak~~ Begrunnelsen for direktoratene er at oppgaver som kan klassifiseres som mer regelstyrt og rutinepregede skal kunne samles innenfor et område. Alle disse direktoratene er imidlertid underlagt et departement. F.eks. Politidirektoratet er underlagt Justisdepartementet.

Utover 70-tallet ser man utskillingen fra departementene avtar, og man får i større grad en desentralisering av oppgavene til kommunene. ~~På~~ 80-tallet er preget av tanker om markedsreformer og om New Public Management tanker. Den offentlige sektor har blitt for stor. Spesielt med tanke på velferdssektoren, og ~~denne~~ tendensen gir mot en større innstilling av direktorater og statsvide selskaper. Fra nyere tid må man reformen nevnes som største reformen i nyere ~~arbeidsoppgavene til departementet er~~ tid. Det som er særegent og nytt i forhold til New reformen, er at Stortingets Riksrevisjon som kontrollerer regjeringen og forvaltningen flere ganger har ~~revisjon~~ nektet å godta NAV's budsjetter.

Emnekode : ST+100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des. 2010
Ark nr. : 16 av 19

Arbeidsoppgavene i departementet er å sette i livet de vedtakene som blir fattet av den politiske ledelsen, forberede saker som skal presenteres for regjering og Storting. Og generelt være den saksekspertisen på feltet som statsråden kan støtte seg til. Det er i departementene det legges tilrette for den politikken. Utviklingen har i større grad gått mot å være tilretteleggere for politikken, i stedet kun for administrasjonen. Skillet mellom administrasjon og politikk er derfor i stor grad uklart. Administrasjonen skal fremlegge for politikkene (også opposisjonen) de faglige hensyn som er viktige i en sak. I og med at vårt samfunn setter vitenskapelige sannheter høyt, har dette organet fått en enorm betydning. Vårt departement ~~har~~ spesialiseres seg innenfor sitt felt og man får ~~en spesialisering av stater~~ et stort avgrenset og segmentert område å jobbe innenfor. Enkelt har dratt det så langt å hevde at vi har fått teknokratiske innslag i forvaltningen. Dette kan nok sies å stemme. Ser man på sammensetningen av ansatte i forvaltningen ser man klart at det er de faglige kvalifikasjonene som skal være grunnleggende. Vi har byttet ut mange av de tjenestene som preget etterkrigstida, men ulike representanter fra ulike sektorer. Hovedtyngden ligger nok nå på statsvitere, økonomer og realister. ~~Her er~~

Forvaltningen bygger på en del ulike prinsipper. Prinsippet om flertallsstyre skal sikre at den regjeringen som blir valgt skal få realisere sitt parti-program. Dette stiller krav til forvaltningen om neutralitet og partipolitisk neutralitet.

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1 des 2010
Ark nr. : 17 av 19

Forvaltningen skal være et nøytralt redskap for både den sittende regjeringen og opposisjonen. Et annet viktig prinsipp er prinsippet om partsstyrte. Dette skal sikre at alle som blir berørt av en beslutning og et vedtak skal få mulighet til å uttale seg i en sak. Gjennom ~~off~~ forvaltningsloven pålegges det offentlige dette. Dette skjer som regel gjennom høring, utvalg, råd og med interesseorganisasjoner, andre berørte instanser, enkeltpersoner. Prinsippet om fagstyre skal sikre at kunnskapen og kompetansen er høy i forvaltningen. Rekrutteringen skal derfor skje på grunn av faglige kvalifikasjoner. Her kan man se at det er uheldig hvis de embetsansatte får jobb i politikken og omvendt. "Tidligere" Venstre mann Lars Spenheim ~~er~~ er en av de som har satt fokus på dette. Blant annet er det foreslått karanteneid. Prinsippet om rettssikkerhet skal sikre at alle som er i kontakt med forvaltningen får ivareta sine rettigheter. At ingen utøver ~~et~~ makt som ikke er legal.

I dag blir det satt store spørsmålstegn rundt forholdet mellom administrasjon og politikk som nevnt over. Man kan fort se at det betyr en svekkelse for demokratiet hvis administrasjonen får for mye makt. Hvor er det i realiteten politikken utspiller seg? er det de folkevalgte som står for utformingen av politikken, eller er det administrasjonen som legger føringer for politikken. Ved å blande press på statsråder gjennom arbeid i regjering, styring, stikklys i media må helt klart store deler av arbeidet

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 7 des 2010
Ark nr. : 18 av 19

Delegeres ned i administrasjonen. Ofte kalles statsråden for tinnist i eget departement. Det indikerer noe av ovmakten de føler ved kryssende hensyn ~~fra~~ fra partigrupper, Økt kontroll fra regjeringens side. Mindre tid blir rett og slutt igjen til den virkelige politikken. Og når det på den andre siden er administrasjon og politisk ledelse som utformer argumenter, svar og spørsmål i spørretimen, er det reelt å spørre hvor den virkelige politikken utøves. For at administrasjonen ikke skal svekke demokratiet er det nødvendig med et tydelig skille mellom politikk og administrasjon. Politikerne må ha mulighet til å kontrollere administrasjonen, og lojaliteten må vektlegges høyt for de forvaltningsansatte. I forhold til lojalitet kan de ansatte ~~rette~~ møte mange kryssende hensyn. ~~Lojalitet~~ Lojalitet og nøytralitet kan i mange tilfeller være vanskelig å forene. En forvaltning vil bli sett på som noe bestående, som har innarbeidet rutiner og vaner gjennom den forrige regjeringen. I USA har de tatt følge av at dette kanskje kan være vanskelig å forene. Derfor blir en rekke stillinger i embetet skilt ut ved skilte i parti. Dette kunne kanskje vært aktuelt for Norge, men ~~for~~ for det første har ikke vi like mange sett med aktuelle kandidater, og for det andre vil administrasjonen da framstå i større grad politisk. ~~Et~~ Et annet hensyn som kan være vanskelig å forene er forholdet mellom nøytralitet og faglig uavhengighet. Det er forventet at forvaltningen skal legge vekt på det faglige i sine beslutninger. Dette kan i noen tilfeller være vanskelig når

Emnekode : ST-100
Kandidatnr. : 6979
Dato : 1. des 2010
Ark nr. : 19 av 19

man møter motstridende interesser. Politikerne ~~er kanskje~~
~~tar~~ tar kanskje ikke hensyn til de faglige
vurderingene og går på tvers av dette. I all hovedsak
er det likevel viktig med et godt forhold mellom
politikerne og dens administrasjon.
Administrasjonen har helt klart en posisjon i
politikken med betydelig mulighet for innflytelse
over politikken. Politikk er kampen og fordelingen av
knappe goder, og administrasjonen kan legge egen
interesse til grunn for vurderingene sine. Men sterkt
sett kan forvaltningen sees å være nøytrale og likele
demokratiske organ både for ~~politisk~~ regjering,
Stortinget, opposisjonen og de ulike interesseorganisa-
sjoner som har fått en utvidet makt (maktutred-
ningen, Willech 83).